

ਜੇਐਮ ਟੰਡਨ ਅਤੇ ਕੋਪੀਐਸ ਸੰਧੂ ਜੇ. ਜੇ.

ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਜਵਾਬਦਾਰਾ।

1984 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਲਤੀ. ਨੰਬਰ 5857-ਐਮ

16 ਅਪ੍ਰੈਲ 1985

ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ) ਐਕਟ (1984 ਦਾ ਐਲਐਕਸਆਈ)— ਧਾਰਾ 2(ਐਫ), 7, 10 ਅਤੇ 14—1974 ਦਾ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (II)— ਧਾਰਾ 482— ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹੁਕਮ— ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ) ਐਕਟ, 1984। 7 ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 14(1) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੋਧ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(2) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਇੰਟਰਲੋਕਿਊਟਰਵ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਈ ਏਹ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 pt ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇੰਟਰਲਟ, TM in, 7 ਆਰਡਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (ਧਾਰਾ 3 ਤੋਂ 10)

(ਕੇਸ by ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਐਚ. ਐਸ. ਸੰਧੂ ਨੂੰ 80 ਵੇਂ ਜਮਿਆਰੂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੈਰੀਅਰ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜੇ. ਐਮ. ਟੰਡਨ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੋਪੀਐਸ ਸੰਧੂ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1985 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ)।

482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ 4 ਟੀ ਬਾਹਰੀ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਚਾਲਾ ਮਿਤੀ ਸਤੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। 307 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭੇਜਣ ਲਈ,

326 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ., ਰੋਪੜ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੇਸ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੀਬਿਟ ਕਾਰਵਾਈ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਆਰ.ਐੱਸ.ਘਈ, ਵਕੀਲ, ਪੀ.ਵੀ. ਸੰਤੋਸ਼ੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ।

ਡੀਐਸ ਬਰਾੜ, ਏ.ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਐਮ.ਪੀ.ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰ.

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਐਮ.ਟੰਡਨ, ਜੇ.

(1) ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1984 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰ. 1-ਆਰ) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਲੀਬਿਟ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਮਿਤੀ 5 ਸਤੰਬਰ, 1984 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 149, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 307, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 149, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 323, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 323/149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 423, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਧਾਰਾ 324/149, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 323, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਧਾਰਾ 323/149 ਤਹਿਤ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ 6 ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਚੋਂ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ. ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 482, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ 1984 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 5857-ਐਮ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 5 ਸਤੰਬਰ, 1984, ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 326, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 482, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਮਿਤੀ 5 ਸਤੰਬਰ, 1984 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਧਾਰਾ 482, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

(3) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1984, ਜੋ ਹੁਣ ਅੱਤਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ) ਐਕਟ, 1984, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ) ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: '

“7(1) ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ੋਨ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ੋਨ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ

Basant Singh v. The State of Punjab (J.M. Tandon, J.)

ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ:

(4) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ।

(5) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“(4) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ” ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਹਤਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ।

(6) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ:

“(1) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਹੋਵੇਗੀ,

ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ।

(7) ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 482, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 482, Cr.PC (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਡ) ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"482. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬਚਤ। ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ।"

(8) ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(2) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

(9) ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਲਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(4) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹੁਕਮ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(2) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ. ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(2) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(4) ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

(10) ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ / ਇਹ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ

Basant Singh v. The State of Punjab (J.M. Tandon, J.)

ਇਸ ਕੇਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰ-ਲੋਕਟਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(11) 1984 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 5857-M ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇ.ਪੀ.ਐੱਸ . ਅੰਬੂ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਚ.ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ